

az eltelt néhány évben bevezetett oktatáspolitikai lépések elengedhetetlen feltétele.

A tanári továbbképzéseket nagyon fontosnak tartom és azt hiszem, mindannyiunknak meg kell ragadni ezeket a lehetőségeket, mert csak így érhető el az, hogy lépést tudjunk tartani saját hivatásunk hazai és nemzetközi eredményeivel, azok bevetettségével az oktatásban. E szükségszerűség mellett nagyon fontos szerepét még abban látom, hogy segíti a pedagógusokat – mint a szociális pályákon leginkább érintetteket – a kiegészítésben és legyőzésében. A folyamatos továbbképzések segítenek életben tartani és folyamatosan bővíteni tudásunkat, figyelembe véve a tárgyi tudás bővítését, de a pedagógiai és pszichológiai ismeretek folyamatos frissítését is.

Einhorn Ágnes nagyon jól látja, hogy ezek a továbbképzések biztosítják az oktatás modernizálását, új impulzusokat adnak, amelyeket segítenek legyőzni a mindennapok monotonitását és magát a stresszt is.

A tanárok továbbképzésének megszervezésében ugyanazon kritériumok játsszák a főszerepet, ahogy a diákok esetében is (tevékenykedtetés, kooperációs tanulás, tanulói autonómia és a valósághoz való kapcsolódás).

A tanulmány sokféle továbbképzési lehetőséget mutat be, kezdve a tanfolyamoktól vagy rendezvényektől egészen az online hálózatok továbbképzési lehetőségéig.

Ami mindenképp megemlítenő, az az iskolai fejlesztő program, amely egy olyan komplex továbbképzési lehetőség, amelyben a tantestület minden tagja részt vehet és az iskola pedagógiai munkájának teljes megújítását teszi lehetővé. Nagy örömeinkre szolgál, ha ilyen kezdeményezésről hallunk.

Ferran Suner tanulmánya is a továbbképzéseket elemzi és rámutat arra a nagyon fontos elvárásra, hogy a tartós eredmény érdekében nem elengedő részt venni a képzésen, hanem lehetőséget kell arra is biztosítani, hogy az ott tanultakat bekapcsolhassuk a tanórai munkába és reflektálhassunk azok hatékonyságára.

Azt hiszem, minden nyelvtanár egyetért azzal, hogy a továbbképzések után szerencsés lenne az eredményeket, a tapasztalatokat is megbeszélni.

A fenti tanulmánykötet írásait jó szívvel ajánlom a nyelvtanár kollégák figyelmébe.

Sóti Ildikó

Magyar Sára **A magyar mint idegen nyelv oktatása.**

Fogalmak, helyzetek, megoldások

Nagyvárad: Partium Kiadó, 2017. 96 p.

ISBN 978-606-8156-83-5

Magyar Sára *A magyar mint idegen nyelv oktatása* című kötetében többéves tapasztalatait adja tovább kollégáinak és az érdeklődőknek. A szerző a Partiumi Keresztény Egyetem (PKE) oktatója, az általa bemutatott módszertan kidolgozója és kivitelezője 2013 óta, heti egy előadás és egy szeminárium időtartamban. Erre azért van szükség, mert Romániában egyre több olyan diák kerül magyar tannyelvű iskolába, aki nem beszél anyanyelvi szinten a magyart, viszont a magyartanárok, tanítók nincsenek módszertanilag felkészítve erre a helyzetre. A kötet tulajdonképpen egy előadás-sorozat írott változata, 7 előadás anyagát tartalmazza, mindegyiknek az elején kulcsszavakkal, célkitűzésekkel, a végén pedig kérdésekkel, feladatokkal, forrásokkal és irodalommal. A fakultatív magyar nyelvi oktatás eddig mostohagyermek volt a romániai közoktatásnak, sem az oktatási tartalmak, sem a formák nem voltak tisztázva, így hiánypótló a munka. A bemutatott tantárgycsomag a romániai speciális helyzetekhez igazodik, azonban nyilván adaptálható más határon túli oktatásra is.

Az első előadás címe: *A MID-oktatás Romániában? Fogalmak, helyzetek, lehetőségek.* (A MID a magyar mint idegen nyelv

mozaikszava.) Szépe György tipológiája, valamint Nádor Orsolya meghatározása alapján a magyar mint idegen nyelv az anyanyelvvél szemben a mindennapokban nem váltakozó nyelv, „...amely lehet tudományos kutatás vagy az oktatás eszköznnyelve, ugyanakkor az integrálódást elősegítő tényező is, azaz esz-közjelleget azok számára, akik vagy magyar származásúak, de már nem beszélnek a nyelvet, vagy valamilyen egyéb kapcsolódás (házasság, munkahely stb.) köti őket a magyar nyelvhez (13. o.)” Romániában az utóbbi 8–9 évben egyre nagyobb azoknak a gyerekeknek a száma, akik bár tiszta magyar családokból származnak, magyar tannyelvű osztályba járnak már elsőtől kezdődően, mégis egyre kevésbé tudnak magyarul. A cél az ő nyelvi felzárkóztatásuk módszertanilag képzett pedagógusok segítségével. A szerző bemutatja a temesi helyzetet, és a Bolyai Nyári Akadémia tevékenységét. Ugyanakkor a PKE a már említett időpontban, 2013 őszén bevezette a magyar mint idegen nyelv módszertanát azon magyar szakosok részére, akik nyelvész szakirányt választottak, illetve a tanítóképzés hallgatók számára BA-szinten.

A második előadás címe: *A fakultatív magyar nyelv-oktatás – anyanyelven való tanulás*. A bányászati előzmények és helyzetkép felvázolása után szembesülhet az olvasó azokkal a számadatokkal, amelyek azt mutatják, hogy a településeken hány magyar tagozatos óvoda, elemi iskola, gimnázium, líceum működik, valamint hány helyen van fakultatív magyaroktatás. Ugyanakkor – ahogy a szerző fogalmaz – az adott település lakosai nem igényelték vagy csak nagyon nehezen a helyi magyar tannyelvű osztályok megindítását. Általános kifogásként azt hozták/hozzák fel, hogy a román iskolát végzetek könnyebben jutnak munkához, jobban boldogulnak a román többségi környezetben. Holott a határ közelsége és Magyarország európai uniós csatlakozása nagy területen megemelte a magyar nyelv presztízsét. Azonban a egyes házasságban élők iskolaválasztása esetén, ahol az egyik szülő nem magyar nem-

zetiségű, nagyobb az esélye annak, hogy a gyereket román vagy más tannyelvű iskolába íratták. Mindenesetre a bányászati fakultatív magyaroktatás egyik problémája a szakképzett oktatók, valamint a megfelelő program, taneszközök hiánya. Íme, a helyzet pró és kontra.

A harmadik fejezet – bizonyos értelemben az előzőt folytatva – a fakultatív magyar nyelv-oktatás problémáiról szól. A szerző kifejti, hogy azokban az iskolákban, ahol a nemzetiségű gyerekek nem járhatnak anyanyelvi osztályokba, ott heti 2–4 órában magyar nyelv és irodalmat, esetleg magyarságtörténelmet tanulhatnak. A Temesváron megszervezett Bolyai Nyári Akadémia fakultatív továbbképzéséről szóló beszámolóból megtudhatjuk, hogy a résztvevők Arad, Brassó, Fehér, Hunyad, Maros, Maramaros, Szeben, Temes megyéből érkeztek, és természetesen pedagógusok. A cél az volt, hogy megismertessék őket a magyar nyelv külső szemléletével, nyelvtani, lexikai, pragmatikai sajátosságaival, valamint a hatékony nyelvtanítási módszerrel. A legnagyobb igény ez utóbbira mutatkozott. Nyilván ennek is köszönhetően örömdetes eredmény, hogy 2013-tól szinte megduplázódott azoknak a diákoknak a száma, akik fakultatív módon tanulnak magyarul.

A negyedik előadás a nyelvi ítéletekről szól, valamint a magyar nyelv taníthatóságával és hasznosságával kapcsolatos hiedelmekről, miközben az etnocentricitás fogalma is tisztázódik. Mivel az ember bináris oppozíciókban észleli a világot, ezért mentálisan egy olyan valóságot teremtünk meg, amely egymást kiegészítő ellentétpárokon alapul: jó–rossz, szép–csúnya, mienk–idegen. Így mindenkinek a saját nyelve a szép és a jó. Ez sok mindenre magyarázatot ad. Ezután a szerző hiedelmeket mutat be a magyar nyelvről: a magyar nyelv egvedülálló, rokontalan, nehéz, ősi és kis nyelv. Ezek cáfolatai teljesen meggyőzik az olvasót a valóságról. Ugyancsak megvívóhatók a magyar nyelv hasznosságával kapcsolatos feltevések, például: Nem

adom magyar tannyelvű iskolába a gyermekem, mert nem érvényesül. Holott van magyar nyelvű felsőoktatás Romániában, vannak olyan állások, amelyekhez szükséges a magyar nyelv ismerete. És hitehetetlen, de elhangzik ez is vádként: a magyar nyelv az ördög nyelve. A szerző reakciója egy kérdés: De akkor miért szólal meg magyarul a pápa is?

Az ötödik fejezet, a *Készségfejlesztés a fakultatív magyarnyelv-órákon* című, konkrét oktatási javaslatokkal szolgál. Nagyon fontos, hogy élőnyelvi szövegeket használjunk a nyelvórákon, ezek lehetnek a helyi vagy regionális magyar rádió- vagy televízióadók műsorai, a helyi írott sajtó anyagai stb. A kommunikáció-központú nyelvoktatás a négy alapkészség fejlesztésére helyezi a hangsúlyt: az írásra, az olvasásra, a beszédalkotásra és a beszédértésre. A sorrend a következő: a nyelvhasználat szempontjából a leggyakoribb a beszéd, majd a hallás/értés, ezután az olvasás és végül az írás. A készségfejlesztés ehhez kellene, hogy alkalmazkodjon. Ezek után nyelvtani problémát gyakoroltató feladattípusokat mutat be Magyarai (kiegészítő típusú, párosításos, igaz–hamis kérdésre adott válasz, kérdésfeltevés, fordítás), valamint a nyelvhasználatot fejlesztő

gyakorlattípusokat (szövegalkotás, szövegértés, párbeszéd).

A hatodik előadás a *Kultúratanítás a magyar mint idegen nyelv oktatásában* címet viseli, és az interkulturális kompetencia fogalmát bontja ki. A megértés ugyanis nemcsak grammatikai, lexikai tudás függvénye, sokszor kulturális különbségek is nehezítik a kommunikációt. Ezeket kell tudatosítania a tanárnak, valamint az előítéleteket fokozatosan leépítenie. Ebben az esetben nemcsak az országismeret tanításáról van szó, hanem a romániai gyakorlatban fontos szerepet kell(ene) szánni a magyar kisebbség kulturális hagyatékának is. Konkrét tematikával is megismerkedhet az olvasó: a közvetlen környezetben lévő jelek megismertetése (névtáblák, szobrok, intézmények, épületek); a magyar vendéglátóipar és fürdő kultúra bemutatása; az értékítélet nélküli megmutatkozás lehetőségének a biztosítása.

Az utolsó fejezet oktatásszervezési dokumentumokat mutat be.

A szerző tervei szerint ez az oktatási segédanyag egy módszertani munka első kötete, tervben van a folytatása, amelynek során a szemináriumokhoz további konkrét témakörök kerülnek terítékre, így például a következők: hogyan tanítsuk az igeragozást, a birtokviszonyt, a tárgyestet.

Minya Károly